

Genom berget rinner en brun vattenstråle
vilken förr ansågs ha en undergörande
verkan. Med detta vatten kunde man
bota sjukdomar särskilt värk och
skabb. De sjuka från trakten föddes
dit för att de skulle få tvätta sig
i det hälsobringande vattnet. Såsom
offes och tack för erhållen hjälp
stoppades en penny in i en springa,
vilken synes å bilden. Samma lag som
vid andra källor gällde här nämligen
att de som tog offrade penningar
skulle få allt det onda som de sjuka
fått bot för i berget. Alla trodde fullt
och fast härpå och lät slantarna
vara i fred. En 90-åring från byn
fl. Skogman (nu avlidet) har berättat

3.

3891

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

ate han och några andra pojkar i sin
 barndom brukade besöka berget och
 leta efter pengas vilka de tvättade
 och skivade blanka och togo med
 sig hem. Ty redan på 1850-talet
 började det yngre släktet trivla
 på bergets underjordiska makt, men
 de gamla lät sig ej rubbas i sin
 tro utan höll fast vid denna i
 sin livstid och besökte berget i
 hemlighet för att slippa bli förlöjligad
 av de unga. En del av de hittade
 pengarna finns bevarade. Numera
 besöks berget endast av intresserade
 personer från trakten vilka vilja erinra
 sig förfädrens som trodde på trolltyg
 och annat sådant.

H.
3891

I Malmköping var det vanligt att man fäste tandvärk och bölder vid träd. Man kunde "sätta bort" det onda i vilket träd som helst. Det finns exempel på att man använt rönn, hassel, tall, björk, en och ask för detta ändamål.

Botandet tillgick så att man gretade hål på bölden med en sticka eller barkbit från trädet. Det var som blev på stickan, belentes inmanjös trädets bark, och så var man av med oberogenheten.

Särskilt tillförlitligt var det, om det fanns ett par tvillingbjörkas i närheten. Man gretade på det onda med ett människohår, varefter man brände det i båda ändar och lade det i björken,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

i vilken det onda stannade kvar. Annu i dag kan man råka på ett bränt ben i ett par tvillingbjörkas, vilket visar att folk i forna tider både trott på och praktiserat detta botemedel.

När man botade tandvärk, användes en sticka av en eller hassel, med vilken putades på tanden tills denna blötte. Sedan sattes stickan tillbaka på sin plats i stammen, varefter denna omsorgsfullt omvårdades med vidjor och snören, tills den stod i sitt vanliga skick. Stickan togs nämligen inuti själva kärnan av trädstammen. Trädet fick sedan stå kvar och växa ty ingen tordes hugga ner det, emedan man då trott på att den bortsatte väskan.

Vid botandet av vårtor skulle man stjäla en fläskväl från en granna, gnida vörtorna med svålen och sedan gräva ner den under en jordfast sten norre om bostads huset.

Man kunde även få bort vörtorna på så sätt, att de räknades. Så tog man lika antal ärtor, vilka kastades i en brunn. Det var nödvändigt att hinna in under tak, innan ärtorna hunnit till botten.

Den som var behäftad med värke band fast en ärta, vid den värkande kroppsdel, så att ärtan skulle växa in i muskeln. Själva hade sagosmannen vid ett tillfälle burit en ärta under månader. Eubryt

utsägo försvarn värken genom detta
medel.

Sagesmannen J. Andersson Malmbäck
hade fått bölder på hela kroppen
och besökte i denna angelägenhet
"Ekström i Gullåkra" Oddestuga socken
mycket känd och anlitad "klok gubbe".
Botandet gick så till, att de båda
följdes åt ut i skogen, där Ekström
grävde upp ett ben som var gömt
vid en godfast sten. Ekström
förde benet "ansys" kring den sjukes
nakna kropp tre gånger, varvid
han muttlade och läste otydliga
formler. Därefter grävdes benet
ned igen. Benet hade gubben tagit
efter en självspilling, som hängt sig.

3891

Bödderna ville dock ej gå bort av
den behandlingen. "Jä va' han
likare (= kunnigare) te å bota skerwa",
prästad sa gesmannen.

Skerwa botades på följande
sätt: Ekström "lånade" ett ben efter
en självspilling. Igenom detta ben
hålldes vatten vilket barnen fingo
taga in för skerwa.

"Ekström i Gullåkra"
stoppade röda karameller i halsen
på sin döende hustru. Sedan tog
han karamellerna ur munnen och
silade vatten på dem. Vattuset
hålls på flaskor. Av detta vatten
gav han barnen en tesked till
botemedel för skerwan.

En mycket barn skulle ha ett
solv om halsen till skydd mot
skervan. Solvet fick bita, tills
det släts upp.

Ekström höll ett dödningaben
i en nordriktande bäck och satte
på den fött magondska på sin
fiende. Så länge vattnet rann
genom benet, fick personen behålla
sina magplågor (= diarré). —

I Malmbäck var det
vanligt att man varje vår borrade
ett hål i ladugårdströskeln. Sedan
slog husbonden ihjäl den första
ormen, som han fann på vägen vilken
orm han släppte ned i träskeln.
Härigenom skulle djuren skyddas för
sjukdomar och olyckor under sommaren.

Midommarnatten drog man en handduk i daggen varvid vattust gång efter annan vreds ut. Detta vatten gömdes i en flaska och användes till botandet av utslagsjukdomar. Gramarna lånade vatten av varandra, när de blivit behäftade med eksem.

I Pöndrups by fanns en offerkälla, vilken besöktes på midommarnatten. Man tvättade sig för värk och skorra samt offrade pengar. De som tog de pengarna fick alla krämporna, som folk lämnat kvar i källan.

(Man tog även hem vatten till midommarståst.)